

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра східної і слов'янської філології

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

«Переклад арабських військових текстів»

Спеціальність: В11 (035) Філологія

Спеціалізація: В11 060. (035.060) Східні мови та літератури (переклад
включно), перша – арабська

Освітня програма: Східна філологія: арабська мова і література, переклад,
методика навчання

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Кафедра	кафедра східної і слов'янської філології
Факультет	факультет східної і слов'янської філології
Викладач	Рибалкін Валерій Сергійович
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки
Семестр	1 семестр
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС, загальна кількість годин	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Мова викладання	українська / арабська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	Курс військового перекладу включає 3 основні аспекти: 1. Вступ до військово-спеціальної дисципліни. Ознайомлення з теоретичними основами військового перекладу, його особливостями, специфічними вимогами, основними перекладацькими трансформаціями, військовою термінологією та фразеологією, прийомами роботи з двомовними та багатомовними військовими словниками. 2. Прищеплення студентам умінь виконувати зорово-усний переклад та усний переклад на слух (зоровий-усний переклад за реченнями, усний переклад на слух із замітками за реченнями), зорово-письмовий переклад, вивчення основних перекладацьких трансформацій, військової термінології та фразеології за темами розділу. Ознайомлення із основами двостороннього військового перекладу. Розвиток та вдосконалення вмінь працювати з військовим словником. 3. Прищеплення студентам умінь виконувати двосторонній переклад. Формування вмінь виконувати зорово-усний переклад та усний переклад на слух (зорово-усний переклад за абзацами та розділами тексту, усний переклад на слух із замітками за абзацами та розділами тексту), зорово-письмовий переклад, формування вмінь користуватися основними перекладацькими трансформаціями, вивчення основної термінології та фразеології на теми розділу. Розвиток та вдосконалення вмінь працювати з військовим словником. Ознайомлення з основами запам'ятовування та відтворення великих обсягів інформації.
Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	Основною метою загального курсу військового перекладу є прищеплення базових умінь та навичок для виконання військово-професійної перекладацької діяльності, а також вивчення основної іноземної військової термінології та фразеології. Запропоновано формат вивчення фахового (військового) перекладу на етапі розвитку і вдосконалення раніше набутих умінь і навичок теорії та практики перекладу з арабської мови на українську мову та з української мови на арабську мову. Метою курсу є формування базових теоретичних знань з військового перекладу в його нормативному аспекті та певних навичок і вмінь перекладацької діяльності з акцентуванням на військовій та військово-технічній сфері, які б забезпечили вірний вибір перекладацької стратегії, що обумовлена професійними потребами. Дисципліна має практичну спрямованість, реалізовану шляхом зіставлення явищ арабської мови з особливостями рідної мови. Це має сприяти формуванню у студентів «відчуття» іноземної мови, а також розкрити особливості побудови мовлення цією мовою.
Результати навчання (Чому я навчуся на цій дисципліні?)	Очікувані результати навчання з навчальної дисципліни за вибором: - теоретичні засади військового перекладу, роль і місце військової мови (підмови) у структурі іноземної мови, що вивчається; - стилістичні, лексико-граматичні та інші особливості військового перекладу мови, що вивчається; - військові реалії мови, що вивчається; - організаційну структуру збройних сил країн іноземної мови, що вивчається; - систему комплектування особовим складом збройних сил країни іноземної мови, що вивчається, порядок проходження служби, військові звання та

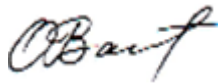
	відзнаки; основні системи озброєння та бойову техніку збройних сил країни іноземної мови, що вивчається; основну військову термінологію та фразеологію з тем дисципліни. адекватно сприймати та розуміти вихідний текст; здійснювати швидкий перехід від мови оригіналу до мови перекладу; швидко і грамотно оформлювати переклад з урахуванням соціального та професійного статусу комунікантів; виконувати основні види перекладу: зорово-усний переклад та усний переклад на слух, зорово-письмовий переклад, двосторонній переклад; працювати з військовим словником та користуватися основними перекладацькими трансформаціями.
Компетентності <i>(Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)</i>	Основні завдання навчальної дисципліни пов'язані з формуванням у майбутніх фахівців таких компетентностей: <i>інтегральної компетентності (ІК):</i> здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі філології (лінгвістики, перекладознавства, методики навчання) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/ або здійснення інновацій, і характеризується невизначеністю умов і вимог. <i>загальних компетентностей (ЗК):</i> – ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. – ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним. – ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. – ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. – ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно. – ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою. – ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. – ЗК 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. – ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. – ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). – ЗК 11. Здатність до проведення досліджень на належному рівні. – ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). – ЗК 13. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість майбутньої професії, прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності. – ЗК 14. Здатність розуміння і дотримання міжособистісних, міжкультурних, соціальних і професійно-етичних норм спілкування з іншими людьми у соціально-побутових і виробничих умовах. – ЗК 15. Уміння вести наукові й професійні дискусії, аргументовано й коректно переконувати інших учасників групових процесів, демонструвати широкий спектр пізнавальних, лінгвістичних і інтелектуальних навичок для здійснення перекладу. – ЗК 16. Здатність цінувати й поважати розмаїття та мультикультурність. <i>фахових компетентностей (ФК):</i> – ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. – ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого і літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів. – ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/ або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій. – ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань. – ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. – ФК 9. Здатність ефективно спілкуватися арабською мовою в загальнокультурних і професійно орієнтованих ситуаціях. – ФК 10. Здатність виконувати типові професійні завдання, пов'язані із забезпеченням усної та письмової комунікації та інформації шляхом перекладу різноманітних за змістом і жанром текстів арабською і державною мовами. – ФК 12. Здатність застосовувати прийоми забезпечення якості перекладу (вичитування, критичне оцінювання, редагування, зворотний переклад).
Види занять і їхній розподіл за годинами	Лекції – 6 годин. Практичні заняття – 24 годин. Самостійна робота – 60 годин.
Тематика навчальної дисципліни	Тема 1. Територіальна диференціація арабської військової термінології Тема 2. Назви підрозділів частин з'єднань та об'єднань сухопутних військ

	збройних сил арабських країн; військові звання у збройних силах арабських країн Тема 3. Арабські військові терміни-реалії; основні способи перекладу військових термінів-реалій; арабські військові скорочення Тема 4. Синонімія в арабській військовій термінології Тема 5. Основні засоби вираження поняття «призначення» та способи вираження розпорядження в арабських військових текстах Тема 6. Основні способи передачі значення «включати в себе» в арабських військових текстах Тема 7. Речення тотожності в арабських військових текстах; засоби посилення тотожності однорідних членів речення в арабських військових текстах Тема 8. Дієслова, які оформляють квантитативну інформацію в арабських військових текстах; відмінності в оформленні множинних визначень в українських та арабських військових текстах Тема 9. Основні способи передачі значення «можливість» в арабських військових текстах; дієслова вживані в арабських військових технічних текстах для передачі значення «локалізація об'єктів» Тема 10. Іншомовні та діалектні терміни у складі арабської військово-технічної термінології
Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)	1. Методи <i>семестрового</i> контролю – максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях протягом семестру дорівнює 50. Оцінювання здійснюється під час усіх видів навчальних занять і за результатами самостійної роботи. Під час практично занять оцінюється усна відповідь, виконання практичних завдань, презентація проєктів для самостійного опрацювання. Застосовуються такі методи контролю: – методи усного контролю: індивідуальне опитування за теоретичним матеріалом, підготовлена доповідь, коротке повідомлення; – методи письмового контролю: експрес-контроль, тестові завдання. 2. Методи <i>проміжного</i> контролю – відбуваються у березні, коли викладач вираховує середнє значення балів за аудиторну й самостійну роботу студента з округленням до десятої частки числа. 3. <i>Модульна контрольна робота</i> – максимум <i>50 балів</i> за всю МКР, якщо передбачено підсумковий контроль у формі заліку. МКР виконується й оцінюється після завершення модулю, зміст МКР регламентується на засіданні кафедри. 4. Методи <i>підсумкового</i> контролю – залік. 5. Особливості організації навчального процесу, оцінювання всіх видів роботи, проведення МКР, семестрового, проміжного і підсумкового семестрового контролю за <i>дистанційною формою</i> навчання регламентується положенням про Порядок проведення семестрового контролю в дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій з усіх навчальних дисциплін¹.
Передумови вивчення дисципліни	Успішне опанування усіх обов'язкових компонент, передбачених освітньою програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.
Навчально-методичне й інформаційне забезпечення	Основна (базова): Антонюк, С.М., Бурковська, Л.Д. (2008). Переклад юридичної, економічної та соціально-політичної літератури. Хмельницький: ХНУ. Бабенко, Є., Амеліна, С., Білоус, Н. (2018). Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу: Центр навчальної літератури. Быковцев, В. В. (2019). Арабский язык. Обучение переводу. Модуль № 2. Военный перевод. ВКН. Коптілов, В. В. (2002). Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник. Київ: Юніверс. Корунець, І. В. (2001). Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця: «Нова Книга». Литвин, І. М. (2013). Перекладознавство: Науковий посібник. Черкаси: «Видавництво Ю. А. Чабаненко». Марущак, И.И., Стариков, А.В. (2016). Арабский язык. Общий курс военного перевода. Часть 1., МГИМО, Ч.2: Часть 2. 2018. МГИМО. Тхоржевский, (1968). Л.Л. Учебное пособие по военному переводу (арабский язык). Выпуск I. Под ред. А.Д. Тюфякина. ЛГУ. Шитов, Б.А. (1991). Учебник арабского языка. Военный перевод. Начальный курс. Военный Краснознаменный институт, 1991. Arabic Military Dictionary: English-Arabic, Arabic-English. (2016). Ed. by Ernest Kay. Routledge Library Edition Language & Literature of Middle East. Almanna, A. (2016). The Routledge course in translation annotation: Arabic-English-Arabic. London and New York: Routledge. Hassan, B. A. (2014). Between English and Arabic: A practical course in translation. New castle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing. Hanem El-Farahaty. (2015). Arabic – English –Arabic Legal Translation. Routledge Taylor&Francis Group.

	Mahmoud Altarabin. (2021). The Routledge course on media, legal and technical translation. English –Arabic – English. Routledge Taylor&Francis Group. Додаткова: Андріянова, О. Я. (2002) Військово-морська термінологіка у період „золотого десятиріччя” української термінології – Київ, Видавничий Дім Дмитра Бураго. Андріянова, О. Я. (2010) Періодизація становлення військово-морської термінології Львів: Видавництво Львівської політехніки. Білозерська, Л. П., Возненко, Н. В., Радецька, С. В. (2010). Термінологія та переклад: Навчальний посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця: «Нова книга». Дяков, А.С., Кияк, Т.Р., Куделько, З.Б. (2000). Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти. К.: Вид. дім „КМ Academia” Стацюк Р. В. Калькування як засіб творення нових терміноелементів (на матеріалі військової термінології сучасної арабської літературної мови). Одеський лінгвістичний вісник. 2015. №5. Т. 2. С. 145-148. Стацюк, Р. (2014). Проблеми перекладу військово-технічної термінології сучасної арабської літературної мови. Сходознавство, (68), 141-152. https://doi.org/10.15407/skhodoznastvo2014.68.141 Стацюк, Р. В. (2014). Структурно-семантична специфіка військової термінології в арабській мові. Сходознавство, (67), 111-118. https://doi.org/10.15407/skhodoznastvo2014.67.111 Стацюк, Р.В. Специфіка територіальної диференціації військової термінології сучасної арабської літературної мови. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2015. №15. Т.2. С.135-137. Стацюк, Р. В. (2013). Запозичення як один із продуктивних шляхів поповнення лексичного складу військової термінології сучасної арабської літературної мови. Сходознавство, (62-63), 142-150. https://doi.org/10.15407/skhodoznastvo2013.62-63.142 Щуровська О. А. Явище регіональної диференціації та проблема уніфікації арабської військової термінології // Українська орієнталістика. Вип. 2-3. Київ, 2007–2008. Mason, I. (1994). Discourse, ideology and translation. In R. D. Beaugrande, A. Shunnaq, & M. H. Helie (Eds.), Language, discourse and translation in the West and Middle East (pp. 23-34). Amsterdam and Philadelphia, PA: John Benjamins Publishing Company. Madkūr I. B. Muqaddamāt li-l-mu’ğam al-‘askariyy al-muwahhid. Al-Qāhira, 1970. Додаткові ресурси (за наявності): Інформаційні ресурси в Інтернеті – Арабістичний фонд Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua/ – http://www.nbuv.gov.ua/node/422 – Телеканал «аль-Джазіра» News Today's latest from Al Jazeera – Портал новин أخبار أوكرانيا بالعربية arab.com.ua – Електронна версія газети «аш-Шарк аль-Аусат» أخبار الأوسط أخبار دولية وعربية (aawsat.com) – Бібліотека арабської літератури Library of Arabic Literature – Журнал арабської літератури أخبار أوكرانيا بالعربية arab.com.ua – أكبر متجر إلكتروني للمحتوى العربي (neelwafurat.com)
Форми і способи поточного та семестрового контролю	<i>Семестрове оцінювання:</i> аудиторна робота, самостійна робота, МКР. <i>Підсумкове оцінювання:</i> залік. <i>Умови допуску до заліку:</i> наявність відповідей на практичних заняттях, МКР, виконання усіх запланованих видів аудиторної і позааудиторної навчальної роботи.

Затверджено на засіданні кафедри східної і слов'янської філології, протокол № 15 від «15» квітня 2025 р.

Завідувач кафедри

Валігура О. Р.

(підпис)

(ім'я, прізвище)

Перезатверджено на засіданні кафедри східної і слов'янської філології, протокол № _____ від «_____» _____ 202__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(ім'я, прізвище)